

Redactiunea

se afla in

Strat'a tragatoriului

(Lóvész-utca), Nr. 5.

Articolurile nefrancațe nu se primesc decât numai de la corespondenții regulari ai „Federationii.” *Scrisorile* nepublicate nu se publica. Articlii trimisi si nepublicati se voru arde si numai la cerere espressa se returna.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Appare Joi-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . . . 3 fl. v. a.
Pre siesse lune . . . . . 5 „ „
Pre annulu intrigu . . . . . 10 „ „

Pentru Roman'a:
Pre an. intrigu 30 Fr. = 30 Lei n.
Pre 6 lune 16 „ = 16 „ „
Pre 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. tacs'a timbrale pentru fiesce-care publicatiune separatu. In locul deschisu 20 cr. de linia. Unu esemplariu costa 10 cr.

B.-Pest'a, 1 Aprilis 1874.
20 Martiu 1874.

Manifestele sunt la ordinea dillei,“ diariile d'in Pest'a si dupa ce se compara tote de manifestulu oppositiuntruente, facandu-lu ridiculosu, anencia d'in septeman'a trecuta clubulu deputatorilor nationali ar fi avutu inteninea a publica si ellu unu manifestu in care „se se caracterizeze intentiune deputatorilor nationali“ observa inseparabile, ca acestu manifestu s'ar fi amesturatu d'in caus'a care dupa „Hon“ ar fi matoriu: „Manifestulu era gat'a, se lasse si conclusulu a se tramitte diariem spre publicare, inse in ultimulu momentu se escare in sinulu partitei felu de fecari, catu publicarea manifestulu deveni imposibile, cellu pu pana la reintrunirea deputatorilor pe occasiunea redeschiderei camerei, pa serbatori. De altmintrea, observa „Hon“ manifestulu esistu d'in penn'a deputatulu Costiciu este compusu in unu tonu destullu de moderatu.“ Altdiarie sciu se vorbesca si mai multe spre certe personale ce s'ar fi escatu tre unii deputati ai clubului, puenenle tote in legatura cu essirea dlui p. Parteniu Cosm'a d'in clubulu serromanu. — Pana acum actele sporidiceloru conferintie alle clubului se vulgou prin indiscretiunea „Albinei“ mai totu deun'a, inainte de timpu, ca pana a nu se luá neci conclusele; se ori impartsirile erau in unele nete gressite, din causa ca imparteoriulu anticipa conclusele clubului, uru fiindu ca neci se pote, ca vre o opunere essita d'in acellu isvoru, se ca fi modificata in clubu, ci numai ru si simplu adoptata. Unu micu esoplu, care caracterisedia de minune apedur'a de anticipare. Candu „Albina“ publica conclusulu clubului, — na a nu se luá, — despre tignerea inferintiloru in dille fisse, de doue pre septemana, a nume Joi-a si Samara, puse in locu de Joi, Mercuri-a, ntru ca propunerea era asiá, dar conculu fu: Joi, schimbandu-se diu'a de curi, dreptu dovada, ca si aci, ca mai tealte, mandarinulu de la „Albin'a“ anticipa conclusulu, crediendu ca Chidii d'in clubu, nu potu decatu se faca in capu, — dar infallibilitatea „omulu“ au devenitu ca unu ciuru in care mai sta ap'a. — Apoi se ne mai miqu, ca publicatiunile d'iarioru straine despre celle petrecute in clubulu deputatorilor nat. sunt inessacte? candu ci alle buletinulu seu pseudo-officiale nu erau neci odata mai essacte, rte d'in caus'a profeteloru anticipate rte si mai alessu, d'in caus'a orbeloru siuni alle infallibilitatii. Dar acum de p timpu in coce noua apparintia! Leosele eshalitiuni alle „Albinei“ dere clubu au devenitu mai rare, si — riosa coincidentia! — cu atatu mai deapnt vociferatiunile diarieloru straine spre tote amenuntele cate se petrecu cate neci nu se petrecu in clubu. Nu mai publiculu, dar insi-si membri clubulu affla aceste numai d'in d'iariele straine. Asiá d. e. intentiunea dlui Aless. Mocioni, d'a depune mandatulu, ceea — precum observaramu alta data, — s'au pertractatu in clubu, asiá de nanci in coce tote scirile respandite in — si despre clubu, asiá mai de rrendu cea despre manifestu. Se dá socotela, ca tote aceste sunt emana-

tiuni de la membri ai clubului si anume de la membrii Serbi, cari facu in adinsu impartsirile. Semne ominose! Semne ca si profeti'a si tovarasi'a trage de morte.

Si publiculu cetitoriu si alegatorii au dreptulu d'a care ca se fia bine informati despre celle ce se petrecu in sinulu clubului, prin urmare a cere se se rectifice impartsirile neessacte alle d'iarioru straine, era diaristic'a romana are detorintia d'a spune adevverulu curatu, place ori nu place cui-va, totu atát'a. Neci odata noi nu ne-am intinatu buzele cu reporturi mintiuose, ori mistificatiuni tendentiose, precum au facutu pururea si, dorere, totu mai continua inca a face „omulu de la „Albin'a“ — deci si asta data vomu spune numai purulu adevveru.

Intr'un'a d'in siedintiele clubului se sulevasse prin D. Aless. Mocioni cestiunea necessitatii d'a se refrange incriminariile aruncate atatu in camera, catu si in press'a magiara si nemtiesca de aici, a supr'a deputatorilor nation. oppos. ca d'insii ar fi inimici ideei de statu, inimici natiunii magiare, cu unu cuventu perturbatori, etc. si ca refrangerea acestoru insinuatiuni s'ar poté face mai bine prin publicarea in d'iariele straine a programmei deputatorilor clubului nat. — Unii d'entre membri observara ca acest'a este de prisosu, apoi ca nu s'ar ajunge scopulu pentru ca maghiarii cu intentiune incriminedia, fiindu acest'a unu sistemu allu loru si allu argatiloru loru; era altii, recunoscandu folosulu, d'issera, ca dl. propunentiu se se insarcineze cu formularea si se venia cu programm'a gat'a. D. Aless. M. declina a-cesta onore, observandu ca ideea este a altui-a, care insu-si ar poté-o mai bine realisa. Toti membri, precum si onrab. cetitori, gacira indata, ca cellu ce aruncasse ideea nu poté fi altulu, decatu cellu cu patent'a de ideei Babesiu, care numai intru atát'a se osebesce de Bismarou, ca dsalle nu-i place a fi cellu mai odiosu omu,ci vrendu a intrece pre Bismarou, D. B. vre se fia deodatu si odiosu siplacutu Unguriloru, — primi insarcinarea d'a-si impenna fetulu neobositei salle inventiuni. Unulu d'entre membrii cunoscandu natur'a polemica a „omulu“ observá ca in preludiulu programmei, va fi bine a se inlaturá ori ce polemizare cu press'a ori alti insinuatori si detractori ca-ci ast'a ar derogá demnitatii deputatorulu si ca d'insulu n'ar poté-o subserie, precum dora neci altii. Observarea fu aprobata de toti.

La doue seau trei septemane in urma D. Mileticiu annuncia in conferintia clubului adunata in locuintia Dlui Costiciu (unde se tienu acum de regula siedintiele, ca intr'una localitate mai democratica, unde se pote si scupa pre diosu fara ca hotelierulu se faca vre o exceptiune, precum nea luminatu unu collegu d'in clubu) ca dinsulu inea au compusu unu elaboratu, si se lu ascultatam. Se face. Finindu ellu, sosi D. Babesiu, care inca ceti elaboratulu seu. Dupa acest'a Mileticiu apera elaboratulu seu ca mai respundietoriu scopulu, Babesiu firesce pre allu seu, pre care lu sustienu si Dl. Aless. Mocioni. — Aless. Romanu facu propunerea ca, de intruducere se se accepte essordiuulu dlui Babesiu, era programm'a insa-si, se se primesca dupa elaboratulu Mileticianu, care este bineformlatu si numai in doue puncte cere modificatiune essentiala. Majoritatea aderindu acestei pro-

puneri, rogá pre cei doi commembri, ca d'insii se se insarcine cu redactarea finala. Comissiuunii se mai adausse allu treile membru D. Tr. Dod'a. — Venindu comissiuunea cu operatulu redactatu, acestu-a se ceti si se luá la discussiune. D. Part. Cosm'a, vediendu ca celle doue puncte nu numai ca remasera dupa cum fusesse formulate mai nainte, ci in form'a cea noua devenira inca si mai pregnante, a nume punctulu relativu la independintia (totale) a Ungariei rivalisa, de nu intrecea, pre cellu d'iu manifestulu stangei extreme. Assemene punctulu relativu la Transilvani'a inca era formulatu pre cum nu trebuia, cu unu cuventu ambe punctele acestea se abateau cu totulu de celle d'in programm'a de mai nainte, prin urmare Dl. Cosm'a le combatu si vediendu, ca observariile lui nu sunt luate in consideratiune, dechiará in fine categoricu, ca nu le pote primi. Atunci unulu d'entre collegi avu delicateti'a d'a-i dice „mai fostu ai tu majorisatu (sic) de noi, asta data inca te vei lassá a fi majorisatu.“ Dupa acesta impertinente observatiune concomitata de risete, ca unu felu de ingeniosa apostrofare, — programm'a se puse la votu si fu primita asiá dupa cum se redactasse. Atunci D. Cosm'a, descoperindu ca nu crede a fi scopulu clubului: de a ne majorisa, — ci a ne capacita unii pre alti, dechiará ca se vede silitu a essi d'in clubu, remanendu inse si mai de parte membru allu partinat. oppos. — Au mai fostu si alta causa a essirei salle d'in clubu despre asta in Nr. viit.

Manifestu si dechiaratiune

Noua partita, compusa din elemente d'alle partitei din 1848. si din fractiunea Mocsáry-Csávolzsky, si-apoi botezata „oppositiune de statu intrunita,“ — essi dillele aceste la lumina cu unu manifestu si cu una dechiaratiune. Prin dechiaratiune partit'a arreta motivele cari au indemnato a se intruni spre a luptá pentru restituirea deplinei independintie de statu a Ungariei. Ea mai inainte de tote marturisesce, ca sorgintea toturoru relleloru ce bantuiescu tierr'a, este impacatiunea de la 1867. Financiele tierrei se affla in cea mai mare disordine, corruptiunea s'a incubatatu atatu in vietia publica politica catu si in cea economica si sociale, starea materiale si intelectuale a civiloru tierrei a decadiutu cu totulu. — Inse dupa parerea noiei partite intrunite aceste relle numai asiá se potu estermina, daca Ungari'a va fi deplinu independinte, daca ea, libera de ori-ce ingerintia straina, va poté se-si diriga in sa-si nu numai affacerile administratiunii interne, ci si affacerile financiare, de resbellu si tote relatiunile internationale si economice. Aceste sunt motivele si acestu-a e scopulu pre care nou'a partita vre se-lu ajunga. Dreptu aceea ea indrepta unu manifestu catra toti civii tierrei, pre cari i provoca si roga, ca se-i dee mana de ajutoriu intru ajungerea acestui scopu.

Manifestulu despre care vorbimu incope de la Arpadu si enumera tote momentele de bucuria si dorere prin cari a trecut neamulu ungurescu, pana ce in fine a ajusu acolo, unde se affla asta-di, adeva in man'a si sub prea intiept'a conducere a iscusitulu Bittó.

Una schitiare meduosa a acestui manifestu nu va fi fara de interessu si

pentru publiculu romanescu. „Sunt deja una mia de anni, de candu neamulu ungurescu s'a assediatu pre malurile Danubiulu si Tibisculu, unde a fundatu una patria mare si independinte, si unde traiesce inca si asta-di in seclulu allu noue-spre-diecelea, petrunsu de spiritulu libertatii si allu progressulu. Acestu neamu ungurescu, care se crede *chiamatu a civilisa* coltiulu sudu-osticu allu betranei Europe, — chiaru si dupa ce s'a aliatu cu dinasti'a austriaca, si-a pastratu vietia de statu, institutiunile legali si libertatea constitutionala. Si chiaru si in aceste momente neamulu ungurescu tinde la una essistintia de statu cu totulu independinte. In annulu 1848. natiunea unguresca si-a desfasuratu si publicatu programmulu seu a carui essecutare fu impededata prin armele a doue d'entre celle mai mari poteri militari alle Europei. Cu tote aceste inse acellu programmu traiesce si asta-di si milioane de sufflete magiare tindu la realisarea lui.

Dupa 18 anni de grelle doreri, annulu 1867 adussu una noua stare de lucruri. Ungurii fideli programmulu dia 1848. au passitu cu tota energi'a si resolutiunea contr'a introducerii acestui sistemu de guvernare, care nu corresponde cerintieloru de essistintia nationala. Impacatiunea de la 1867, prin introducerea sistemulu de delegatiuni, a creatu d'in Ungari'a in principiu si in fapta, una parte integranta a Austriei, a sacrificatu ideei de unitatea monarchiei nu numai principiile fundamentali alle dreptulu de statu ungurescu, ci si celle mai ponderose interesse alle tierrei, si intre altele chiaru si stravechiulu sistemu de selfguvernamentu. Si in schimbu pentru tote aceste noulu sistemu ni-a adussu erogatiunile celle mari si rusinos'a corruptiune, care este unulu d'entre celle mai periculose morburu alle vietiei nostre publice. —

Una oppositiune tare intempina acestu sistemu indata la nascerea sa; tempu indelungatu fu ellu combatutu cu energia si resolutiune, inse dorere. acesta oppositiune a inceputu chiaru atunci se vacilledie si se-si perda pacientia, candu rezultatele relle si inevitabile alle impacatiunii din 1867 erau se-i justifice pre deplinu attitudine ce o luasse. — Dreptu aceea differitele fractiuni alle oppositiunii, intrunindu-se in una noua partida, si-au stabilitu urmatoriulu programmu:

„Ungari'a se fia statu ungurescu independinte, care, liberu de ori-ce amestecu strainu, si-reguledia affacerile salle, si care, afara de administratiunea civile, srebue se fia deplinu independinte in privint'a affaceriloru financiare si de resbellu, precum si in privint'a relatiuniloru internationali si a toturoru cestiuniloru economiei de statu.“

Acestu-a este, in scurte cuvinte, programmulu noiei partite, carea appelledia acum la toti amicii independintiei Ungariei ca se o spriginesca intru ajungerea scopulu propusu. Pre bacea acestui programmu nou'a partita va cere desfiintarea ministerieloru pentru affacerile commune, desfiintarea delegatiuniloru si a armatei commune; va cere apoi restituirea muicipieloru in drepturile loru istorice si renunciarea la tendint'a burocratica de centralisatiune.

Dupa tote aceste manifestulu noiei partite oppositionale si-adece a-minte si de cestiunea de nationalitate. Inse dom-

nii unguri, cari tienu asiè de tare la libertate si la independintia patriei lor, facia de nationalitati sunt tare avari si egoisti. Ce e dreptu, prin cuvinte late ei promittu ce-va, inse candu ar fi vorb'a de datu, atunci ni-ar dice „na nimic'a, prinde bine.“ Inse ca totu-si se nu apparem nedrepti facia cu bunele intentiuni si sincerile promisiuni alle acestei partite, vomu inregistr'a aici intregu punctulu referitoriu la cestiunea de nationalitate:

„Referintiele de nationalitate — dice manifestulu — ceru imperativu ca locuitorii de limbe diferite se nu perda din vedere dreptulu si cuviint'a ce o au unii facia de altii. Noi recunoscemu cu placere dreptulu fia-carei nationalitati, d'a-si sustiene si desvolt'a nationalitatea sa, si dorimu ca fia-care locuitoriu allu tierrei se se pota bucura de unu asiè gradu de libertate si buna-stare, in câtu se nu aiba nice cellu mai micu cuventu d'a dice, ca acesta patria i este straina. Inse din unitatea teritoriale si politica a tierrei nu potemu se sacrificamu nice câtu e negru sub unghia... Restituirea independintiei de statu a Ungariei este neapertu necessaria chiaru si-din punctu de vedere allu cestiunii de nationalitate; de-ora-ce in impregiarile actuale statulu n'are destulla auctoritate inaintea locuitorilor, cari si asta-di tienu, si cu totu dreptulu, ca statulu ungurescu este subordinatu guvernului din Vienn'a.“

Acestu-a e, in essentia, manifestulu prin care nou'a partita oppositiunale se adressedia câtra toti locuitorii tierrei, ca acesti-a se se gruppedie in giurulu ei si se-i dee mana de ajutoriu in lupt'a pentru restituirea independintiei Ungariei. Si lucru firescu, pre romani inca i provoca a pertecip'a la acesta lupta, inse cu parere de reu trebue se marturismu, ca n'avemu nici cellu mai micu motivu d'a ne sufulc'a pentru recastigarea independintiei complete a Ungariei, si nice pentru sustinerea umbrei de statu ungurescu de asta-di.

Contr'a-observatiuni la observatiunile refrangatorie alle dlui dr. Vas. Popu facute in Nr. 19. „Federat.“ a. c.

Nemicu nu urescu omenii mai tare de câtu adeverulu — dice unu renumitu barbatu de statu allu Franciei, adeveratu este dara proverbiulu ca „dreptatea ambla cu capulu spartu.“ Pote ca pentru aceea si dl. dr. Vas. Popu passu cu atât'a gravitate a se incerca se refranga spuselu din estrassulu epistolei melle private inse in darnu, ca ci adeverulu . . . remane in vécu — dice scriptur'a.

Ca se nu remana dl. dr. in convingerea

FOISIOR'A.

FRAGMENTE
din

Nou'a Carte a intielleptiunii

de

B. Antoninu Roques

traduse de

Dr. Barbu Constantinescu.

CARTEA. I.

Cugetari asupr'a instructiunei, educatiunei, ignorantiei, studiului si muncei. — Consilii si precepte. — Florile nemurirei. — Ciocârlanulu.

Asià de pucina ce este sciint'a omenesca pre acestu pamentu, este asià de intunercu, cerulu se acopere de atata umbra, in câtu antai'a datoris este a invetia. Sciint'a luceste; ea este o stea.

Viet'i'a este o scola, in care mergemu in tote dillele. Pe catu timpu traiesce omulu, invetia mereu.

Intre seracii din acesta lume Domnediu scie daca numerulu loru este mare! Miseri'a inse cea mai mare este aceea a ignorantului.

A voi nu este totu deaun'a a poté. Dar

si credint'a ca a refransu estrassulu epistolei melle, — rogu pre stim. Redactiune se bine voiesca a mai cede câtu-va spatiu pre sem'a contra-observatiunilor melle — finali in acestu obiectu de o cam data.

Innante de tote am se pramittu ca epistol'a mea a fostu privata — scrissa cu incederea ce o am in stimabil'a persona a Redactorului „Federatiunei“ si usuarea ei ca atare atern'a mai multu de la vointi'a dlui Redactoru, carele, ca persona ce reprezenta opiniunea publica aveà dreptulu a o public'a ori a intrelas'a publicarea ei; apoi ca incatu pote cadé sub censur'a procuratoria una epistola privata — scrissa câtra o persona, in care scrietoriulu are incedere, deca nu cum-va e decuprinsu tradatoriu — lassu se judece atatu On. publicu catu si dlu procuroru reg.

Fiendu ca unele asserturi din epistol'a mea, cellu pucinu concessive nu se incerca a le refrange dl. procuroru, — me voiu restringe numai la acelle puncte cari dl. dr. si intipuesce a le fi refransu prin observatiunile dsalle.

Dupa-ce multiamesce dl. dr. V. P. Atotopotentelul . . . . . adauge ca: „correspondentele anonimu nu pote face credibilu comunicatulu seu prin atari fapte, din carti s'ar vedé ca romanii intelligenti nu aru spriginu ori si ce scopu natiunali in câtu li permittu midiloele materiali.“

Deca cugeta dl. procuroru ca are dreptu aiba bunetatea a arreta ca:

Unde e casin'a romana in Gherla, care in ainte de câtu-va anni, — de si cam slabutia cum era, — totu-si mai sust'a ca casin'a romana, — si asta-di cresce erba verde pre urmele ei. Au dora va se affirme despre casin'a magiara, unde — fia-mi permittu cellu pucinu a crede, — ca pote merge si dl. procuroru ca se cetesca.

Domnii din Gherl'a au cellu pucinu oate doue—trei diurnale romane, si cari-su cu numele, deca-i manca zelulu culturai natiunali, ca atât'a crede ca le permittu si midiloele materiali. Pentru ce si „Federatiunea“ a devenitu atatu de cercata pana si de armeni, numai de la Nr. 16. incoce?

Deca e vorb'a de limba dle procuroru? Mi pare reu ca sum necessitatu aduce dovede. — Am veditu chiaru de la procuratur'a reg., allu carui capu esti pr. st. domni'ata, scriore unguresca indreptata la unu preutu romanu. Ore intru atata restringe legea liber'a usuare a limbei romanesce. De câte ori pote omulu audî pre unii cu altii vorbindu unguresce in locu de romanesce. Sunt si exceptiuni domnule procuroru — respectu facia cu acestea in unele casuri, — ca de si pr. st. domniata esplici spressionile melle in intiellesu strictu de generalitati, acellea sunt speciale, deca vei caut'a la spressionile indatenate alle limbei, cumu e de esemplu candu dice cene-va ca „lumea e rea“

ca se triumfamu in contr'a obstaceleru trebue si se scimu si se voimu. Sciint'a si vointi'a singure facu minuni.

Uita-te la acesta picatura cu nesimitit'a ei isbitura! Cadiendu mereu, ea gauresce petr'a. Candu vei intiellege bine acesta imagine asià de clara, atunci vei scî ce pote acellu-a care are staruintia.

Vointi'a conduce intelligint'a prin tunelulu noptiloru câtra diu'a sciintiei.

Candu capulu nu este conducetoru, picioarele nu facu de câtu passi gresiti.

Precum gradinarulu indrepteza cu ingrigire temeraria strambaturele arboroiloru tineri, indrepteza si tu spiritulu téu! Prin cultura domesticimu, modificâmu, chimbâmu chiaru natur'a.

„Cunosce-te pre tine insu-ti“ au disu apostolii greciloru, strabunii nostri. Cunosce-te pre tine insu-ti si cunosce si pre ceilalti este inca si mai bine.

In societatile nostre viet'i'a este asià facuta, ca cellu mai avutu nu are in adeveru de câtu unu singuru bine asiguratu in con-

„omenii sunt rei“, de aci nu urmeza ca chiaru tota lumea e rea, ca toti omenii sunt rei; si la diluviu inca s'a afflatu omu bunu, de si scriptur'a spune ca omenii erau rei.

Arretati la publicu cellu pucinu odata lupta incinsa in Gherla ori in comitatu in interessulu limbei facia cu antagoni'a?

Dreptu ca nu-su prefacutu in legi cu deschilnire in celle noue, ca sum eu unu picu mai d'in colo de câtu elle, si activitatea mi se estinde in cercu neconsiderabile inse totu-si aceea nu-mi potu intipui, cumu pote se fia in lege—fia chiaru si novissima, — ce se deoblege pre cutare, pentru ca e deregatoriu allu statului ca si in affaceri si societati private — ori la preambulare se vorbesca in limb'a officiosa — lassandu-si alle salle se le cante vecinica pomenire.

Nu asià faceau romanii domnule procuroru. — Coloniele romane pentru limba s'au luptatu mai multu de câtu pentru vietia—dice Bonfiniu.

Tiberiu in senatu fiendu necessitatu a pronuncia cuventulu „monopolium“ s'a scusat, a cerutu iertare ca useza cuventu peregrinu, — si — audindu ca in unu decretu allu senatului occure cuventulu „emblema“ facu observatiunea, ca deca nu se pote esprime cu cuventu latinu, se se cercumria. Svet. in Tib. c. 71.

Dice dl. procuroru ca voindu a defaim'a pre deregatorii mireni arretu cea mai mare necunoscentia de causa si se vede ca sum condussu seu de susaptibilitati personali, seu de levitate puerile. E dreptu ca nu am cunoscentia ca dora in Gherl'a multi dintre cei chiamati spre acest'a se faca multu din caus'a notionale communa, precum se pote vedé. Se insiella inse dl. procuroru candu conchide la susceptibilitati personale si la levitate puerile ca eu neci cu unulu d'in intelligintii romani inca nu am venitu in in attingere încordata, apoi a attinge cord'a in interessu natiunale nu pote fi levitate puerile de câtu numai inaintea gravitaii domnului procuroru. Vi-ati arretatu dle procuroru zelulu natiunali la alegere de deputati? Mi-cade cu greu ca sum necessitatu a spune si aci adeverulu.

La alegerea de deputati care dintre domnia vostra a oscillatu mecaru cu unu cuventu ideea de a face amintire cellu pucinu de unu deptatu romanu, cu tote ca in Gherl'a sunt si alegatori romani, ba eu sciam ca si romani intelligenti — mireni — sunt mai multi de 3—4 precum a mentesce dl. procuroru; dreptu ca nu toti sunt capi oate de unu officiu, inse fia care e capu faciendeloru salle romane natiunali, si nu pre toti i intiellegeam in epistol'a privata asià precumu vre dl. dr. se intiellega, — totu si io nu-i ignorezu neci pre acesti-a, inse neci me miru tare ca dl. dr. de cei alalti nu-si adduce amente, ca tienu't'a dom-

tr'a ori carei schimbâri: aceea ce duce in capulu seu.

Asià de tare ca cremenea este capulu la cei mai multi. Trebue se dâmu multe loviture, ca se facemu se essa scanteia.

Cellu prostu inganfandu-se si cu unu degetu triumfatoriu arretandu fruntea sa dice cu totulu mandru: „câta minte am eu!“ Dar intieleptulu si-dice cu parere de reu de doue-dieci de ori pre dî: „Ce dobitocu sum eu!“

Boulu cu tota limb'a lui cea lata nu pote se articuleze unu cuventu dint'unu discursu. De ce nu este totu asià si pentru cellu nebulu!

Ignorantulu traiesce asemene ca dobitocolele celle mai proste. Nesciint'a este reulu si caus'a toturoru relleloru.

Afectandu unu despretiu forte mare pentru studiu, nerodulu crede ca scie totu fara se fi invetiati nimica. Intielleptulu invetia, invetia necontentu si ca marele Athenianu (*) de a traî o suta de anni marturi-

(*) Socrate.

nici salle o arreta acest'a facia cu romacei alalti chiaru si la romanaciri.

Marturisesca acei romanasi ignoranti preuti, deca voru a spune adeverulu.

Quanto sublimiores sumus tanto non missius geramus; — nu de flori de cu diss'o ore cine.

Ati si uitatu cumu DV. diregatorii mani amblati pana si prin piati'a Ghindemmandu se dee alegatorii votulu la si lui M. si de romani neci nu viesc'estasulu fericirei intre fruntasii din Ghimare zelu natiunali!

Dar' apoi la alegerea mai apro membriloru pentru representanti'a cetatei — templata de currendu, incercatu ca cu influenti'a si confidint'a intimi care se bucura mai alesu dl. procuroru fruntasii din Gherla se poteti bag'a si voromanu. Au dora acest'a nu tractéza nece attinge vre-odata si interessulu loru din Gherl'a. — Domne ce zelu natiunali!

Mai voesce dl. dr. se producu si a cumu ar' fi de esemplu partenirea prusului lui K. din partea unor'a, — m' de 50 fl. dictata asupr'a unui bistu de numai pentru ca dora nu a titulatu pre tare dupa urgisit'a moda de asta-di, a viseza omenii la „mari'a ta“ mai tar câtu sub absolutismu si candu la conu unu dn. dr. affa de necuvintiosu a da cu romanulu, ci numai c: ungurulu. st'a e lucru cuventiosu si barbatescu a are locu susceptibilitate personale, nu vitate puerile ci gravitate imposanta. Meritu a fostu in asta privintia sarcasului Munteanu in cafana.

Ce va se dica disgratia, ce tactulu paniloru? Pre langa urmarea din celle arreta tienu't'a . . . . .

La spressionea de a me occup'a cruri mai utile pentru mene — cugeta o ingrigi de familia, a te sustiene cu stitate, amesuratu pusetiunei ne invetate, a correspunde officiuului respesi pre langa acestea a vorbi in interessu natiunali allu adeverulu, nu e mai utilu decatu altu lucru in lume.

Deca-mi permittu dn. procuroru cu bucuria a me occup'a cu fapte publice — pentru ce se nu-mi fia ierospune adeverulu? Cercetat'am si cerupana asta-di adunarele comitatense, in mai accolo unde am locu in dinselocâtu mi permittu buna vointi'a cellorupetenti.

Recunosce dn. procuroru ca popogeme si plange. Nu voiu se me estindu largu, ci întrebu ca daca e asià: pentrogu-ve nu ati staruitu cu influenti'a-vnoscuta ca reprezentantii comitatulu deca ve place, competentii se stee g' pentru poporulu lipsitu, candu cu imbaniloru pentru ajutorarea lui?

sesce la mortev sa: „Câ totu ce scie, câ nu scie nimica.“

Cetimu pre fruntea acelloru-a, pre ignorantia i prostesce ca la pragulu nului: „Aci nici o sperantia.“

Nerodulu, D-dieu scie prin ce se probabiliu prin favorea starei salle, g' incantatoriu totu ce dice. Multu bine face acest'a!

Acellu-a care din studiu si-face frea sa affa intr'insulu placeri asià de câ ellu nu este nici odata mai singu in singuretate, nici mai puoinu occupu in placerile salle.

Forti'a domnesce ca suveranu in nulu societatiiloru. Solidaritate, legi, libertate, drepturi si datoris sunt frimintii omenesce. Dar in statu, in unde cellu tare pucinu compatimitoriu cellu alabu are pentru sine totulu, mentulu trebue se scie dreptulu seu spre poté apper'a. Ca Americanulu liberu între toti, instruesce-te, instruesce-te, esce-te! Câ-ci voi toti, cari n'aveti rare de catu lacrimelostre si a copilaria o eterniseza legile false, binele, instructiunea, acesta meduva

Cătu pentru abuzulu ce-lu comittu eu
sur'a, dacă știe dn. dr. numai unu casu
abusu — ăssa cu ellu la lume, numai
sê lu si probeze.

Lauda sê marturisescu că e ne fundata
șinea dñi procuroru despre autorulu
lei private.

Cu acestea m'am sentitu detoriu a re-
de dlui procuroru, carele a avutu bune-
a representâ pre cei attinsi in epistol'a
si inchiandu rogu pre dlu dr. si pro-
ru sê suspitluneze mai bene de alta data.

Scrietoriulu epist. priv.

Prefectur'a Zarandului, in Mar. 1874.

(*Mod' a unui invetiatoriu*). Intr'un'a din
lui Marte a. c. preutul din Talagiu
Sire'a totu odata si invetiatoriu acolo,
unu copilasiu micu pentru că n'a inve-
la inchisu intru un'a pivnitia intune-
in care unii individuu cu mintea be-
i este cu greu a siedê intru intunerecu,
ăttu mai vertosu unii copilasiu fragedu
la natura timidu, — fiindu coplesitu
mica si urritu, sê dice că dupa 20—24
re de la eliberarea de pedepsa copilulu
pansatu.

Din asemene casuri se pote vedê si
tâtâ, că pentru ce nu dau parintii copii
ola, si copii in locu de avê plecare si
ce atra scola, fugu de dens'a, ba ce e
multu parintii pre copii ce neasculta-
si amenintia d'foudu: „lassa că te dau
a scola pre man'a invetiatorului“ si
si audindu copii si aducandu-si aminte
selle ce se vorbescu despre modulu de
re a invetiatoriloru cu invetiaceii, —
si de cătu se facu -ascultatori de groz'a
o insufia scol'a si dascalii.

D'in acesta intempla e se pote vedê
innaintâmu cu invetiatur'a avendu inve-
ri de aceia, cari nu-si pricepu chia-
rea, era de a invetiâ pre cine-va nu potu,
si ei au lipsa de invetiatura. Lauda Dom-
ni! avemu invetiatori buni si preste totu
ren dotati, acesti-a merita compatimire
— *ăsta-ăste si celu numitu mai susu, cu
d'a sa cea de condamnatu, peccatu de
si ce i dâ poporulu! Nu e mirare că
siele neoi a propune ca invetiatoriu, neci
tâtâ cum se cuvine, pentru-că e din tem-
pe lui Noe, dar cu atâtu mai tare ne
mu de D. Inspectoru scolaru, că denu-
pe astfelu de invetiatori, cari nu arreta
si regrassu facia de instructiunea copii-
— Officiulu invetiatorescu e incompa-
cu allu preutul, ambele sunt grele
si pote servi nimenia amendor'a. Ne
me ca se affia pana astadi asemeneâ
line pe tierrin'a invetiamentului si pro-
sului nostru nationalu.*

Zarandanulu.

prin care in fine virtutea suprema face
o natiune si o face demna de sine

! Prim'a educatiune, care incepe de
gann, ce fortia! Ce lumina! Ce greunte
ustariu semenatu in creeri! La cei mai
dotati din coliba . . . spre a vindecâ
otulu, trebuie adesea vietia întrega.

Dine-facerea educatiunei este asiâ de
că dacă lumin'a moralei si a consciin-
n'a disparutu de totu o datorimu influin-
salle.

Natur'a este pentru toti avara in in-
gintia; fii totu-de-a-un'a modestu cu tine;
sileste-te sê poti dice la trebuintia:
sunt mandru, candu me assemenu."

Formeza-ti judecat'a ta, de voesci, ca
italu teu sê nu ratecâca in capu ca
etulu pre ceru.

Obiceiuriloru barbatesci supune-te de
puru, si prim'a la lege sê fie groz'a de
si misiei.

Vointia ta sê domnesca in totu sufletu
si corpulu tèn. Disciplin'a cea se-

(*Abilitatiune*.) In 31. Martiu, a. c. D.

Massimu Popu, profess. suppl. la gimnas.
rom. d'in Nasaudu, depuse cu successu
eminente essamele de professura si fu
abilitatu, pentru întregu gimnasiulu, d'in
istoria si geografia, ca studie principali
cu limb'a propunerii romana.

— Cu acesta occasiune dupa finirea
essaminarii, presedintele comisiunii essa-
minatorie D. Fr. Toldy (Schädel= Capeti-
neanu) observâ despre abilitatulu că e „de-
rék oláh pap, lehet belöle püspök is, csak
kár hogy nem tud magyarul“ (harnicu popa
rom. pote deveni si eppu, peccatu inse că
nu scl sê vorbesca unguresce),

Era unu membru allu commiss. essam. D.
Iv. Tólfy (olim Zima = Bruma, adeca Er-
nescu) dede dovedi de filologu rom. că-ci
intrebandu pre abilitatulu: de mai traiesce
inca D. Capitanu allu Nasaudului, fostu
deputatu la 1867/8 si primindu respunsulu
affirmativu, observâ „harnicu omu, dar si
trupesce voinicu barbatu, respunde numelui
sêu.“ — „Cum asiâ? întreba altu membru
allu commiss. ess. care voiâ sê scia, ce,
semnificatiune dâ numelui resp. — Asiâ
bine, respunde T. că-ci „Bovitiellu“ este
curatu latinesculu „Bosvitulus“ ungu-
resce „ökörborjú“ — Nu e asiâ? Ce
dice tu, ca competinte in materia? — „Nu
dicu nemicu, si dreptu, me inchinu inaintea
cunoscintieloru talle filologice, prin cari vei
confunde pre fostii si actualii Redactori de
la famosulu Badea „Gur'a Satului.“ Toto-
data trebuie sê marturisescu cumca ingenios'a-
ti deductiune me face a-ti aminti unu casu,
ce per associationem idearum mi-veni aminte
si care confirma sciintia ta filologica.

Erâ la 1848. candu poporulu romanu
d'in cerculu elect. de Ceica se servi an-
fâi'a-si data de dreptulu sêu constitutionale
d'a-si alege deputatu. Candidatii: V e r t a n u
(Armeanu magiarisatu) omu seccu, numai
barba si ossa, — era Ionu G o z m a n u (Ro-
manu neaosiu) in puterea vietiei, grossu
grassu si rümenu. — Invingandu romanii,
alesulu loru, — care pana acilea sub actulu
alegerei nu se arretasse, — veni a se pre-
sentâ alegatoriloru. — Fu redicatu numai
decâtu pre umeri, dupa datina si poporulu
diarindu-lu si vedindu contrastulu fisicu
intre alesulu sêu si rivalulu cadiutu, es-
chiamâ cu una voce spontana „Vitiellu-i
domnu nost'!“ (adeca voinicu). — Ecce in-
stinctulu naturale allu poporulu de a da
numiri dupa analogia, onomatopäia, etc. De
aici numirile familiari: Vulpe, Ursu, Lupu,
Calluti, Manzatu, Purece, Bica, si o mie
altele, asiâ si Boutiu, Bouetiellu, etc. —
Cetitorii nostri nu se voru superâ pentru
acesta mica digressiune filologica. — Red.

vera este aceea care produce pre omenii
cei forti.

A trece preste tienta trebuie sê te temi,
findu că a trece nu este a ajunge la dins'a.

Desi lenea are ore-cari farmeca, nu lassâ
spiritulu teu sê se supuna mollitiunei. Ori-ce
potere se perde neservindu-ne cu dins'a.

Ori-care din celle diece degete alle
salle va lucrâ, nici odata nu va intinde
man'a sa cellui avutu.

Nu, munc'a nu este nici de cum o pe-
dêpsa la care sê fia placutu lui Ddieu sê
condamne pre omu petru mên: Asiâ pre-
cum apei miscarea eterna care o tine gu-
stosa si limpede, Ddieu ne dede munc'a, o
lege dulce, ce face tutururu stapanului, ser-
vului si regelui timpulu asiâ de scurtu si
or'a asiâ de repede.

Care consuma fara a produce este tran-
toru si nu omu.

La lucru, la lucru, tinerime! Acest'a
este legea, legea chiaru a lui Ddieu, lege
facunda, eterna, care duce in sine trecutul,
presentulu si viitorulu lumei. Ori-care fuge
de preceptulu de a munci, intorce spatelu
porcului. Cine nu face nimicu, nu este ni-

VARIETATI.

(*Animalele adorate*.) Cându omulu este
in voi'a lui, fara nici unu ajutoru allu re-
ligiunei, imaginatiunea s'a, care numai are
nici unu freu, lu scobora la cea din urma
trepta a scarei sociale. Nerecunoscandu legile
divine, ellu se degrada in punctulu acele-a,
de adora animalele. Acesta infaciare a re-
tecirei spiritului omenescu merita a fi pusa
sub ochii fia carui omu, ca se-lu. faca se
simtia catu religiunea perfectioneza civili-
satiunea, si câte servicie a facutu ea geniu-
lui omenescu, desfacandu-lu de tote aceste
culte.

„Primus in orbe Deos fecit timor,“ dice
Petroniu: Temerea a facutu dieii. Acest'a
este sorgintea atâtoru culte bizarre pre care
omulu si le-a impusu. Temerea a dictatu
inchinatiunile cari omulu le adressâ dobito-
celoru vatematorie; daru nu erâ numai a-
cest'a singur'a lui ratecire; sunt alte do-
bitoce care dorira recunoscintiei cultulu ce
li-se facus-e.

Civilisatiunea Egiptului trece de prea
vechia, dara este ore cu dreptu? Celle pa-
tru vârste alle Bramiloru, marele periodu
allu Caldeniloru, basatu pre miscarea eclip-
ticei, anuciâ o vechime multu mai mare
de catu a Egiptului, care nu datorî cuno-
scintia zodiacului de cătu lui Erme. In ace-
stu Egiptu, atâtu de renumitu, cultulu ani-
maleloru s'a prelungitu mai multu.

Ape pre care grecii lu numira Epafus,
se numia Ape la Memse si Mneve la Eliopole.
Ellu erâ privitu ca unu dieu in Delt'a.
Ellu erâ unu vitielu insocitu de unu tunetu.
Candü imbetriniâ, lu innecau. Erâ de totu
negru, si aveâ in frunte o peta patrata alba,
pre sioldu figur'a unui vulture, pre limba
aceea a unei insecte, era perulu din coda
erâ indoitu, etc.

Arsinoe era orasiulu crocodililoru. Ace-
stu animalu, erâ adoratü ca si in Teb'a si
impregiurulu lacului Moeris.

Herodote dice că primaver'a veniâ din
Arabia multime sierpi cu aripe, alle caroru
aripe erau ca alle liliacului. Muscatur'a loru
in totu-deaun'a prea periculosa, causâ adese
ori morte. Paserei Ibis i placea prea multu
acesti sierpi, i manca, si-i opriâ de a se
immultâ in Egiptu. Acestu mare serviciu fü
causa cultului ce i se faceâ. Mai tardü
acestu cultu nu fu de cătu unu respectu: se
opri sub pedepsâ de morte de a omori ace-
sta passere seu de a-i face reu.

Pisic'a erâ obiectulu unui cultu gene-
ralu in Egiptu. Candü muriâ uu'a, in vr'o
casa, tote persoanele care lociau acea casa
si-radeau sprenecele in semnu de doliu. —
Dupa acea o sarâ si o ducea in orasiulu
Bubashis; acolo i faceau celle din urma
ceremonie si o ingropâ. S'aru crede că ace-
stu cultu tinde sê se mai reproduca si adi,
atâtu e de mare amorulu ce unele persone
au pentru acestu animalu.

mica. Ecce pedeps'a sa. Asiâ voesci legea
comuna.

Munc'a este dintre toti unu avutu gene-
rosu, care departe de a respinge man'a
acellui-a, care i cere, i intinde chiaru ellu
insu si man'a sa plina de daruri si singura
ea face pre fie-care di millione de fericiti.

In stupulu nostru omenescu, fie-care
este datoriu sê-si tiena functiunea sa; ori-
care pretinde sê nu faca nimica; se pune de
sine afara din lege.

Florile nemorii.

Ori-ce vietia la tienta sa este unu de-
coru departatu, unde pre unu fundu depinsu
suru ca pre unu campu de lupta, nu sciu
ce palpiteza inca.

In midiloculu sfaramatureloru fara nu-
meru, negru gramadite unele peste altele, se
deosibescu in noptea intunescâ câte-va flori
cu fatia acoperita: Faptele bune, acestea
sunt modestele flori, florile nemorii, care
nu se temu că timpulu va strică gratiele
loru ceresci si cari mirose asiâ de bine la
or'a mortii.

Candü s'a auditu cellu din urma sunetu
allu acestei ultime ore si eternitatea de o
data deschide amendoue usiele locuintiei
salle ferice acellu-a care pote sê mergâ in

Ipototamulu (callu de apa) erâ adoratü
in unele tinenturi aproape de Papremis. Pli-
niu i atribue inventiunea lassarei de sango.
In adeveru, candu acestu animalu este go-
nitu de escesulu sangelui, intra in crangu,
alege unu maracine uscatu, a carui fran-
tura presinta unu ascutisiu pre care pune
ven'a unui picioru, se apesa pre ellu, si face
se tînesca sangele pre care lu opresce cu
noroiu, candu crede că a cursu destulu.

Canii erau in mare veneratiune in totu
districtulu Cynopolei.

Pescii Oxyrinchu si Sepidotu erau obiec-
tulu unui mare cultu in totu Egiptulu.

Sicopolitanii venerau lupii, care dicea
ca gonisera pre Etiopieni, in una din inva-
siunile loru in Egiptu.

In Sais si in Teb'a oea erâ venerata.

Cinocefalulu aveâ altarietale salle in pro-
vinci'a Ermopolitiloru.

Babilonienii, cei mai aproape de Mem-
phis, aveâ unu cultu pentru Keipos, ani-
malu care nasce in Ethiopi'a. Ellu aveâ, dice
fabul'a capulu unu satiru si restulu corpului
semenâ cu ursulu si cu canele.

In Teb'a si in Eliopole se venerau vul-
turii; la Leonotopotis leulu; la Mendes ca-
pra si tiapulu.

Atribitii adorau veritiele; siomulu
erâ obiectulu unui cultu in totu Egiptulu,
fiindu-ca prepedia scorpionii, sierpii si alte
animale vetematorie.

In fine, la Memphis adorau o musca
speciala.

Dêca vomu essi din Egiptu, vomu
vedê că in Palestin'a, din cea mai departata
antichitate la Ascaloniti porumbellulu erâ
privitu ca o passera santa; acesta supersti-
tiune nu e inca de totu stina. In Rusi'a se
abtiene lumea de a-lu manca, lu nutresce si-i
suferi tote incomodatiale, fara a-si permite
cine-va de a-i face reu, seu obiaru de a lu
speria. Utiliele si podurile caseloru sunt
pline de porumbei.

Arabii si Ebrei întrebuintiau sierpii in
auguriele si in devinatiunile loru.

Thessalienii adorau furnicele din care
pretindeau că si-tragu originea.

Locutorii Lemnosului aveau unu cultu
pentru ciocarlia motiata care prepedia lo-
custele.

Lusitanienii nu avura multu timpu de
idolu de cătu unu sierpe, carui-a i sacrifi-
cau unu cocosiu.

Romani si Cyreneenii adorau unu dieu
care goniâ muscele, totu asiâ erâ si dieulu
Myagras allu Elyeniloru. Acaronitii adorau
asemenea unu dieu analogu.

Locutorii Troadei venerau chitioranii
de recunoscintia că rosesse sfoele la arcurile
inimiciloru.

Thebeenii aveau unu cultu religiosu
pentru nevestuice, si Ebrei venerau atâtu
acestu animalu, in cătu nu l'aru fi mancatu
pentru nimicu in lume.

mana cu unu manuchiü de acelle flori, pre
care Cerulu ni le invidieza si pre care cei
buni le place sê le semene in calletori'a
vietiei.

Ciocarlanulu.

Vera indata ce diorile desoepta tacerea
noptii, ciocarlanulu se repede din cuibulu
sêu cantandu.

Ca ciocarlanulu se va vedê cantandu
dulce unu canteceulu ori care se va scolâ ca
ciocarlanulu.

Ellu se duce pana in cerulu albastru cu
o sageta, ce trece sê dica buna dimineti'a
bunului Domnedieu, accolo susu in spatiu.

Ca ciocarlanulu etc.

Pastorulu pre care Domnedieu scie ce
frumosu visu l' întârdia in patu, ellu care
ride la acestu refrenu, de o-data se scola.

Ca ciocarlanulu etc.

In balconu cu mortea in sinu suspina
acestu frumosu duetu, candu inim'a loru
lesna. — Ca ciocarlanulu etc.

Audidu passerea deminetiei indata Pe-
trin'a cea indemanateca mulge vac'a sa,
iea ouale salle si alêrga in cetate.

Ca ciocarianulu se va vedê, cantandu
dulce unu canteceulu, ori care se va scolâ
ca ciocarlanulu.

(Va urmâ.)

Atenienii si Romanii adorau sierpii loro de casa, ceea ce se pastreda inca la noi in colib'a tieranesca.

In Africa, pre marginea Juidahului sierpele „tetic“ este obiectulu unei adoratiuni fanatice. Asemenea ei adorá vac'a boulu, crocodilulu si pisc'a.

In peninsula Indiei este unu dieu allu sierpiloru numitu Cha-o-Dou.

Cocosiulu erá obiectulu unni cultu in Roma: quod tepidum vigili vocat ore diem. Acésta passere erá emblem'a lui Janus dieulu Timpului.

Laponii adorau unu felu de musce prea comune la ei. Hotentotii au dreptu divinitate unu felu de carabusiu. Ecce dara doue divinitati cari se assemena, si cari se intindu la celle doue extremitati alle lumii vechie, la Nord si la Sud.

In Franchia tierranii, din unele parti, au unu cultu pentru cristalidele omidiloru de scaietu.

In fine la Bengal, vac'a este considerata ca dieitia intielepciunii si se numesce Dhrumade. Ea este obiectulu unni cultu religiosu specialu. Suprem'a fericire este de a muri tienendu in mana cod'a acestei curiose dieitie. („Telegr.“ Buc.)

(Unu cometu nou.) Observatoriulu astronomicu din Pola a annunciatu observatoriulu din Vienn'a, ca a descoperitu unu cometu, pana acum necunoscutu in 18. Marte la 4 ore si 26 de minute. Cometulu, cu privire la marimea lui o de gradulu allu 11, si e forte luminos. Observatoriulu din Vienn'a va lua cometulu sub o examinare mui profunda, si rezultatulu lu va comunica.

(Principele Bismarck.) Dupa „Tribune“ prospectele pentru restabilirea sanetati lui B. nu sunt celle mai favorabile, macar ca starea sanetati s'a amelioratu. Principele se caiesce pentru lips'a apetitulu Morbo'sulu n'a mancatu in mai multe dille, numai acumu mai de aproape a gustatu cate-va ostrige. — Medicii sunt de acea opinione, ca principele trebuie se se supuna unei cure mai mari, daca i-va concede starea. Intru astfelu de impagurari nu se crede, se participeza cancellariulu in desbatterile sessiunii parlamentare.

(Legend'a vocaleloru.) — Cunoscun unu professoru de limbe forte apreciatu prin pensionatele de domnisiore. Ori-ce pensionatu ce se respecta numera pre d-lu X... printre stellele professoratulu seu. Ellu se bucura de asiá favore, in catu prim'a intrebare ce adreseza o familia care voiesce se-si dee domnisiore intr'unulu din pensionatele medaliate la celle din arma espositiunii, este acest'a:

— Aveti pre d-lu X...?

Ca sa aiba cine-va unu renume asiá de staruitoriu si asiá de sustinutu, ni am dîssu ca trebuie se fia o cauza ore-care. Acesta cauza; am fostu destullu de fericiti, dupa o mie de silintie si de dificultati, se o descoperimu. Acest'a este ingenios'a legenda prin care d-lu X..., professoru de limbe, dupa cum am spus'o mai susu, esplica fundarea originale a vocaleloru, si pentru care acestu ingeniosu professoru a luat si unu brevetu de inventiune.

La inceputulu lumii, dice d-lu X..., Adamu dormia dussa candu D-dieu i scosse, dupa cum scie fia-care, o costa si, din acesta costa, creá pre femece, apoi se retrasse, ca se se bucare de departe de dulcea surprisa a primulu omu la desceptarea sa. In adeveru, dupa ce Adamu se seturá de somnu, ellu deschise ochii: Ev'a siedeá langa densulu in costumulu clasicu cunoscutu de fia-care. Acestu costumu ar reduce forte multu spelese de costumuri, daca censur'a l'ar permite.

Primulu simtimentu forte naturalu, allu lui Adamu la vederea acestei finte minunate fu unu simtimentu de admiratiune: — A! striga ellu.

Ecce antai'a vocala gasita.

A doua miscare: dupa admirare, Adamu, facandu ceea-ce fia-care ar fi facutu in loculu seu, simti dorinti'a cea mai viua se incepa o intrevorbire. Chiamandu dara la sine pre acesta frumosa persona cu unu micu gestu amicalu:

E! disse ellu.

Limb'a numerá una vocala mai multu.

Ce se mai intimplá atunci? Ecce ceea-ce d-lu X..., prin ajutorulu unoru memorie manuscrisse si de currundu descoperite de densulu asupr'a assiediarii chiaru a paradisiului pamentescu, a ajunsu se refaca cu o essacitudine ce-lu recomanda la prima cathedra vacanta la Academia inscriptiuniloru si belleloru-arte.

Dupa invitatiunea lui Adamu, Ev'a, timida si rosindu se apropria. Adamu, incantatu, espriima indata bucuri'a sa printr'unu surrisu modulatu ast-felu:

— I!

A trei-a vocala essisse din intunerecu. Ev'a se insarcina cu formarea cellei de a patr'a: dupa ce, numai si numai spre a-si da o continentiá, presinta lui Adamu unu meru cullesu din pomulu despre care a auditu fia-care vorbindu-se, ea se hotari a privi pre Adamu. Unu simtimentu de adanca admiratiune, o faci se scota unu tipetu.

— O!

Cate-va minute in urma, Adamu, care, ca toti fitorii sei copii, vai! se seturau lesne de spectacolulu celloru mai frumose lucruri, simti necesitate se fia singuru ca se se ocupe unu momentu cu affaceri seriose; faci semnu Evei se se duca se se primble pucinu prin raiulu pamentescu. Dara urindu-i-se indata a fi singuru, dori pre Ev'a, si o striga.

— U!!

Ast-felu este, pre scurtu, afara de ornamentele cu care autorulu are grige a o mai impodobu. Legend'a vocaleloru, descoperita de d-lu X... professoru de limbe in institutelu de fete.

Acesta descoperire, negresitu, ca va face mare placere si pote ca va fi si multu criticata de sapientulu nostru limbisticu etimologu filologu, onorabilulu si multu iubitulu professoru romanu X... (Tr. Crp.)

(Iustitia magiara in mana panduriloru.) In daru bucina diarele magiare despre inaintarea rasei mongole in cultura, — ca-ci argatii justitari ai acestei natiuni desmintu prin faptele loro brutali sentinti'a favorabila ce d'in lingusire se aduce natiunii magiare ca inaintata in civilizatiune. Servesca de essemplu intemplanza urmatoria: Allessandru Kovács, honvedu din Dunavece fu chiamatu la servitiulu de 3. anni in batalionulu honvediloru din Pest'a. Afflandu-se neaptu pentru servitiu, fu visitatu ex officio prin mediculu brigadei. Acestu-a descoperi nescie rane pre talp'a si capulu pitoreloru honvedulu amintitu. Intrebatu fiindu de caus'a raneloru, enarra urmatori'a intemplanza, ce fu luata la protocolu de assistentulu mediculu. — La inceputulu lunei acesteia in Szabadszallas unde locia la tata-seu fiindu sub prepusu de a fi furatu cai, fu prinsu, si transportatu in Fülöpszallas. — Aici dupa-ce nu marturisí nemica, perse tutorulu Ioanne Bankus primu ordiu de la comissariulu de secur. Teti, ca se-i numere 40 de lovituri cu scutica, si 90 cu unu bastonu de trestia. Ne marturisanu neci dupa loviturile aceste comissariulu ce manele salle picurá cera rosia topita pre talpele nefericitulu, si-apoi rase cer'a cu cutitulu cu se nu se cunosce urmele. Era fiindu ca neci dupa acesta tortura nu marturisí neci acumu comissariulu apoi lau eliberatu gratiosu.

Acestu actu de brutalitate lu recumendamu attentionii Dlu ministru de justitia.

(Unu diariu din Neapole) ne annuncia, ca craterulu Vezuvulu si-a perdutu form'a sa de pana acum; anume: gur'a craterulu de unu diametru de 300 metri erá in form'a unei caldari despartita in doua parti de catra unu sidu ciclopicu. Acestu sidu s'a ruinatu si craterulu s'a astupatu. — Nu e constatatu, ca ore astuparea acest'a a provenitu din surparea paratiloru seu prin o sulevare subterrana. — Daca impulsulu a fostu de de subtu, se pote acceptá o noua eruptiune vulcanica.

(Guvernulu Romaniei) a infiintatu unu agintia la curtea din Petropole. Salutamu acesta intreprindere a guvernulu, care a buna sama va produce rezultate dorite.

(Societatea literaria „Petru Maioru“) a decisu irrevocabilu a tiené Joi in 2 Aprile „siedintia publica“, la carea are onorea a invitá pre toti romanii din Budapesta. Acesta siedintia se va tiené in sala de la „Grand-Hotel Orient“, si se va incepe ser'a la 7 ore dupa urmatori'a programma:

1. Deschiderea siedintiei prin presedintele societati Gavriela Mihali, candidatu de advocatu;
2. „Diorile frumose“, intonata de corulu vocalu;
3. „Petru Maioru“, schitia istorica, cetita de I. Ciocanu, ascultatoriu de filosofia;
4. „Hori'a be“, cantata de corulu vocalu;
5. „Diorile“, datine poporali, disertatiune de Ioanne Becinaga, juristu;
6. „O privire de preste Carpati“, poesia de A. Muresianu, dechiamata de Georgiu Radulescu, ascultatoriu la farmacia;
7. „Arcasiulu“, essecutatu de corulu vocalu;
8. „Femea ca factoru nationale“, disertatiune de P. Ilesiu, tehnicu;
9. „Sentinela romana“, poesia de V. Alessandri, dechiamata de Georgiu Vuia, medicinistu;
10. „Tatarulu“, cantatu de corulu vocalu;
11. „Inchiderea siedintiei“, prin presedintele ei.

(Reinnoire teatrulu nat. d'in Bucuresci) Ministrulu instr. publice a cerutu Camerei unu creditu de 700,000 lei n. pentru reparatiunea radicala a teatrulu.

(Agintele Romaniei la Romanu) D. Const. Essarcu avu onorea d'a fi primitu in audientia particulare prin Regele Italiei, carui-a i dede scrissoarea autografa de felicitatiune la occasiunea aniversariei de 25 anni a suirei pre tronu a regelui Vict. Emman. d'in partea Domnitoriulu Romaniei. Regele primi pre agintele rom. cu multa bunavointia, asigurandu-lu despre simpatiasalle pentru Romania si domnitoriulu ei.

(Dl. C. A. Roseti) reintornandu d'in strainatate la Bucuresci, au luat era directiunea diariulu „Romanulu.“

(Comunitatea Orsiova) din cotulu Severinulu capeta dreptulu de a tiené tergu de septemana in fia-care Luni si Joi.

(In comunitate Botfalu) in tier'a Barsei se infiintá unu officiu postal, de care se tienu comunitatelu Arapatak, Botfalu si Erösd. Officiulu si-incepú activitatea sa cu inceputulu lunei lui Aprile an. curinte.

„Federatiunea Danubiana“ este gat'a, fapta complenita! Notele se pot vedé si ceti — dar, se nu se sperie stapanii! potele nu-sa diplomatice, ci musicale, era „federatiunea danubiana“ este polca romanesca pentru fortepianu, compusa de talentata si virtuos'a fortepianista rom. domn'a Maria Nicora n. Serbu, dedicata amicei salle domnei Ermina P. Desseanu. — Pretiulu piessu este 60. cr. v. a. = 1. leu, 50. b. se capeta la M. Klein, in Aradu.

(Lipsa de professori.) „Monitorulu officialu allu Romaniei publica list'a cathedreloru vacante in invetiamentulu secundariu si superiore pentru a caroru ocupare se va tiené concursu la 1 si 15 Septemvre si la 1 Octobru, a. c. st. vechiu. — In circumscripiunea Bucuresciloru 28 cathedre vacante, — in circumscrip. Iassiloru 8. c. v. in circumscrip. Craiovei 5. c. v. in circumscrip. Berlandului 10. c. v. Cu totulu 51. cathedre vacante. — Caus'a acestei aparantie este ca professorii sunt reu-salarisati si tenerii rom. se arrunca toti pre carrier'a juridica, firesce multu mai castigatiosa.

— Totu ca la noi in Ungaria unde geme lumea de advocati, cu tote ca la gimnasiele de statu cellu pucinu, lefele profesoriloru sunt arcate binisioru. — Romania se dotedie catu se pote de bine pre professori, ca-ci altmintrea teneri cu capacitate nu se voru sacrificá pentru professura, unde nu-su aspecte de inaintare, ca la alte functiuni alle statulu.

Sciri mai noue.

Madridu. 29. Marte. Sciri tele din Sautander constata victoriele re din partea armatei de nordu generalii si Primorivera sunt raniti. Unu sc allu lui Serrano repoetedia, ca armatare entusiasmata; positinnile cucerite inimicu le tiene ocupate si acum ina prin siantiurile inamiculu.

Athena, 31. Marte. Deligiorgis indu spriginitu de majoritatea camer renunciatu ia constitutirea noului cathedri Bulgaris fu insarcinatu de ne formarea cabinetulu.

Parisu, 28. Marte. Broglie de In comisiunea constitutionalu, ca guvernulu cu privire la infiintarea de susu se resumme in urmatoriile principie: acesta camera va constá din membri denumiti prin siefulu parte din membri alesi d'intre notab dintre cei ce platescu mai multa dare. A camera in legatura cu puterea essecuti avé dreptulu de a dissolve camer'a d'itiloru si d'a ratificá conventiuni si trat

Vienn'a, 31. Marte. Consiliulu ministri sub presidierea Domnitoriulu forte pucinu, pentru-ca la stabilirea tului comunu nu se ivira pareri d' Toti erau de aceea-si parere ca bu de acum trebu eredassu la erogatiuni mai de lipsa, era crearea sorgintiloru nituri noue se amana pre annulu pro

Unele positiuni sunt in annulu ac mai mari ca in an. trecut; acesta resulta din scumpetea cea mare. Maiestat sanctioná proiectele consiliulu ministri

Cu privire la gestiunea amintita ster Corresp.“ primi urmatori'a telegr din Vienn'a: In consiliulu ministriloru tru affacerile commune tienutu sub diulu Maiestatii Salle, se stabili detu budgetulu comunu.

Afara de titlurile provisiunii in si vuptulu ostasloru, cari sau urca catu-va, celle-lalte positiuni correspund getulu din annulu 1874, ba inea un sitioni au si scadiutu. Ministrulu pres si ministr. de comm. Zichy voru pl ser'a acest'a la Pest'a; era ministr. cieloru Ghyczy remane aici pana dupe amedia-di. Dl. Ghyczy n'a facut negociatiuni neci cu privire la cea bancei neci cu privire la noulu impru

Vienn'a, 31. Marte. Nou-mitululu ciu papalulu pentru Vienn'a, Jacobin sossi cu finitulu septemanei venitorie; nalulu Falcinelli va pleca dupa ace Rom'a, unde se va assiedá in clau Benedictiniloru. — Ambasadorulu de Zichy numai cu finitulu lunei Apr pleca la Constancionpole pentru occu postulu seu.

Colonia, 31. Marte. Archi-Episc Melehers fu asta-di bagatu la inchiso

Parisu, 31. Marte. In siedintia missiunei permante Picard face propu ca guvernulu se se puna in comunic cu comisiunea la casu candu s'aru intrigele de restauratiune; Buffet, re ca comisiunea n'are de a supra neci regimulu neci partidele.

Burs'a de Vienn'a, 24. Marte.

Metalice 5%	60
Imprumutulu nat. 5%	70
Sorti din 1860	100
Actiuni de banca	96
Actiuni instit. de creditu	23
Obligatiuni rurale ung.	72
„ „ temisiane	72
„ „ transilvane	70
„ „ croato-slav.	70
Londonu	110
Argintu	100
Galbenu	100
Napoleond'or	100

ALESSANDRU ROMAN

Propriet., edit. si red. respundiet